

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riile. — Pretiulu: po 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 9 Decembre 27 Nov. 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvania.

Contra on. Redactiune a lui „Herm. Zeitung vereinigt mit dem Siebenb6rger Boten.“

Au trecut' ani, onorabila Redactiune, decandu in espresuniile si punctele-de-vedere, din care se compania acostea, candu se facea vorba despre diurnale, n'amu escentratu in deflecsiuni si in nomenclatur'e inchipuite s6u visate, cum visaza paserea malaiulu, neci noi neci Dv6stra pana acum. Dar' 6re ce p6te se fia acum? — Spune-mi rogute on. Redactiune, cine te-a pusu la mana, c6 in Nr. 288 din 4 Dec. sub rubric'a „Zeitungsschau“ Sibiuu 3 Dec. se timbrezi si „Gazet'a Transilvaniei“ cu timbrulu de „organu alu romaniloru greco-uniti in Brasiovu?“ Te provocamu pre on6re-ti, se ne dai deslusire, pentruca de nu vei face ac6st'a, atunci te vomu privi c6 pre unulu din motorii si acitiatorii certeloru confesiunali intre natiunile din Ard6lu. 6r' c6 se poti face ac6st'a 6ca 'ti descoperimu, ca „Gazet'a Transilvaniei“ mai de 30 ani, de candu esista, n'a fostu neciodata neci privita, cu atatu mai pucinu numita „Gazeta confesiunala“ neci a romaniloru uniti neci a celoru neuniti, ci ea c6 unu organu, ce reprezenta opiniunea si interesele natiunale romane fara deosebire de confesiuni s6u provincie, a fostu si este una neadormita sentinela pentru sperarea intereseloru comune atatu ale natiunii romane, fara neci catu de pucina deosebire, catu si a omenitatii. C6 dovada pentru ac6st'a vei sci, onorate colega, ca pana la an. 1852—5, candu se croi clic'a straina confesiunala, „Gazet'a“ er6 singurul depositoryu, er6 salonulu tuturor intereseloru atatu politice catu si bisericesci din t6te provinciile locuite de romani. D6ca nu credi, fa bine i6ti ostene6'a a foli6 „Gazet'a si F6icia“ si vei ved6 reprezentate in ea comunele interese natiunale fara catu de pucinu respectu s6u preprivire la confesiuni. Fatalulu anu 1855 in 5 Dec. spre tristu prospectu pentru viitoriu produse ce e dreptu si unu circulariu episcopescu, care se incord6 a arunoc6 pre Gazeta unu feliu de umbra confesiunala, fara c6 in fapta se fi fostu vreodata. Si de atunci dat6sa numai o clic'a, care si a pusu carulu in petrii, c6 se resuscite ur'a confesiunala in natiune prin astufeliu de apucaturi dihonice, fara c6 Gazeta se fi incetatu canduva a fi pura natiunala. Natiunea inse dela 1848 a invetiatu minte a face deosebire intre caus'a natiunala si certele popesci confesiunale. Documentu la ac6st'a e fap'ta continuativa pana in diu'a de astadi, candu in „Gazet'a Transilvaniei“ si dau rendez-vous barbatii natiunii n6stre fara deosebire de confesiuni, si inca nu numai in cause politice, ci chiaru si in cause scolastice si bisericesci din ambe partile, cari nu se afla afidati in dihonii confesiunali. Prin urmare 6ca Te-a sedustu cineva a alunec6 atatu de indemanatecu, c6 se esi in publicu cu unu neadeveru atatu de ostilu marostu, cum e in art. Dtale. Ti-am datu dar' per apices contradovada pana in momentulu de facia, ca Gazet'a n'a fostu neciodata, nu e si nu va fi, decatu organu de publicitate polition si curatu romanu natiunala.

Dta, domnule colega, esti provocatu dar' prin ac6sta a rectifica totu in fruntea on. diurnalu alu Dv6stre: ca epitetulu ce l'ati datu in publicu, c6 cum „Gazet'a Transilvaniei“ visavis cu „Tel. Rom.“, ar fi organulu gr. unitiloru, l'ati escugetatu singuru din rea convingere si opiniune falsa, fiinduca „Gazet'a Transilvaniei“ a fostu totudeuna, este si va fi numai diurnalu politicu natiunala pentru toti romanii fara osebire de confesiuni. In fine ve rogamu, se nu

ve vina in minte a mai propaga in lumea larga prin asemeni title fictionate, cumca d6r' romanii ar fi si in seclulu luminiloru atatu de nematuru politicesce, incatu, in locu de asi ved6 de aperearea drepturiloru politice natiunale prin cointielegere frati6sca, se'si p6rda capetele a face tabere confesiunali!! Acesta e unu neadeveru plesnitoriu in facia, pentruca intre noi, c6 si intre Dv6stra si intre alte natiuni cestiunea prezenta privesce numai sperarea si ferirea de periculu a dreptulu politica natiunala celu posedemu dela 1863 inc6ce, care e lege in vig6re, si autonomi'a Transilvaniei. In punctulu acesta si uniti si neuniti d6r' se afla toti intr'o singura tabera; 6r' in privintia modalitatii, cum ar fi mai coresponditoriu a face ac6sta, sunt d6ue tabere, dar' nu confesiunale Domniloru, ci pure natiunali: Unii stau creditiiozi protesteloru, ce le dede t6ta natiunea candu se facura alegerile, ca nu voru a recun6scoe uni'a cu legile din 48, neci competintia dietei Ungariei a decide asupra dreptulu de statu si a se amesteca in autonomi'a Transilvaniei si numai pentru actulu de incoronare a Mai. Sale si au datu mandatulu, pe candu altii nerespectandu protestele natiunii vreu se d6 dietei Ungariei in fapta competintia ce nu i o recun6scoe natiunea, ad vreu s'ajute uniunea cu Ungari'a mergundu la Pest'a si sperandu in dieta, d6ca se p6te aolo apera ceva. — Acum credu, ca sciti statulu cestiunei on. Redactiune, si oredu, ca vedindu nedreptatea, ce o comiserati, facundup prosti confesiunali in cestiunea politica natiunala, nu ne veti denega rectificarea pretinsa de on6rea colegiala. — R.

Brasiovu 6 Dec. Renumitul virtuosu violinistu Ed. Rem6nyi sosescu in dilele acostea aici in trecerea s'a catra Bucuresci, si pre amicii productioniloru artistice din Brasiovu ii va surprinde cu darea unu concertu in sal'a cea stralucita a ospelului Nr. 1, de dumineca ce vine intr'o septemana. D6ca D. Rem6nyi va cuprinde in program'a s'a si piese romane, fia securu, ca va fi cercetatu si din partea romaniloru, 6r' altufeliu neci de sementia nu va ved6 vre-unu romanu, pentruca romanulu s'a invetiatu acum a pretiui numai pre acel'a, care 'lu pretiuesce si pe densulu, si despretiuesce pe cei ce despretiuescu od6rele lui natiunale. —

Clusiu 2 Dec. (Fapta barbara.) K.—s, profesore gimnasialu misericordianu (?) de aci se-versi o fapta, care o produsu aci o indignatiune generala, si care intuneca lumin'a secululu alu 19-lea. Elu ad., spargundu cine scie cine o fer6stra, facu incuisiune intre scolarii sei, c6 se afie, care ar fi seversitu ac6sta fapta. In fine nepotendusi ajunge scopulu isi descarc6 veninulu pe 2 scolari din cl. a III a gimn. (romani). „Korunk“ care descrie acestu casu, vorbescu mai incolo asia: „Fiinduca scolarii er6 cu totii nevinovati, e lucru naturalu, ca nu potea se marturis6sca nemicu. Tractarea a fostu neumana, crancena, ca-oi dupa parerea data a mediciloru respectivii scolarii erau astufeliu de vulnerati, incatu au lipsa de 2—3 septemani pentruc6 se se p6ta restaur6.“ Ast'a o facuse prof. din suspitiune si fiinduca e chiaru unu piistu i se imputa, ca in tractarea cu 6menii trebe se luamu in privintia, ca suntemu frati in Christu.

Cata dauna nu aduce o astfeliu de oroscere pentru viitorime? Ca acostia, dupa ce voru intr6 in societatea omen6sca voru consider6 pe respectivii c6 pre nesce maltratatori, si apoi cine va port6 vin'a? —

Procederi de acostea le intempinamu cu parere de reu, pentruca prin unele c6 acostea ur'a, care indepart6sa pe locuitorii tieri n6stre de olalta, afla numai nutrementu mai mare. Si ac6st'a a fostu isvorulu multoru casuri nenoro-

oite. „Korunk“ finesce asia: „6re nu comprob6sa fap'ta ac6st'a articulu lui „Wanderer“, in care se dice: „ca se aptica profesori nedestoinici, cari neci atat'a inca nu sci, ca ce insemn6sa a inveti6! — Se speramu, cumca judeciulu orasianescu, care a luat la mana caus'a ac6st'a si face si cercetarea, intooma c6 si respectivele deregatorii, voru port6 de grigia, c6 se nu se mai iv6sca pe viitoriu asemeni neplaceri!“ — Tiranii'a tirani, pedanteri'a profesore pedanti, si sireti'a numai sireti produce! —

Zilah 30 Nov. In 27 ale curentei se alese de deputatu pentru Sz. Cseh cu maiortate de voturi protop6sulu gr. cat. Gregoriu Popu.

UNGARIA. Dela dieta. In siedintia din 1-a Dec. a casei de diosu dupa neg6tiale curinte se cetia propunerile lui Tisza si a lui De6k. Tisza vorbescu in sensulu propunerii sale (vedi Nr. tr.). Dupa elu br. E6tv6s sprigini propunerea lui De6k recomandandu continuarea lucrariloru comisii de 67; cu t6te ca cas'a nu e competenta de a cre6 noue legi, se p6te totusi ocup6 cu lucrarile pregatit6rie. — Desi nu sunt prospecte de a ajunge la scopulu doritu, totusi nu trebe desperatu, ca istoria Ungariei dovedescu, ca propunerile casei magnatiloru se reieptara si decate 20 ori, si totusi cas'a de diosu nu si a parrsatu lucrarile. C. Bela Keglevich apar6 propunerea lui Tisza si Baltasaru Horv6th, intr'o cuventare aplaudata pentru invoire in interesulu natiunii maghiare. Br. Lud. Simonu pentru Tisza, dicundu, ca rescriptulu e numai in forma ceva nou, dar' spiritulu e totu celu vechiu, se promitu t6te si nu se face nemica; pana candu nu se voru restatori legile din 1848 nu potu continu6 lucrarile. Sanctiunea pragmatica le impune numai unu monarhu comunu. Tierile germane n'au a se amestec6 in causele n6stre si asia mai incolo totu in tonulu n6a de multu cunoscutu.

CROATIA. Zagrabia 1-a Dec. Diet'a prepara o adresa la imperatulu, in care cere defacerea granitiei militare si incorporarea Dalmatiei. Deputatiunea, care va duce adres'a se va rog6 pentru lungirea sesiunii dietale, pana candu se voru fini operatele urgente. Unu comitetu din 12 membrii, va report6 despre operatulu comisuniloru regnicolare. —

AUSTRIA INFER. Vien'a 2 Dec. Mai multu decatu alta data se crede in Vien'a intr'o stramutare a ministeriulu din caus'a esportatiuniloru celoru nemultiamit6rie in diet'a Vienei, diu care pentru informatiune publicamu si noi mai la vale una. — Principele de cor6na Humbert va veni la Vien'a. — In Galiti'a se facu agitatiuni din partea oficialiloru rusesci intre ruteni. —

Din desbaterile la adresa din diet'a Austriei inferi6re. Pentru o mai deap6pe informare a publiculu nostru despre francheti'a, cu care se esportara deputatii germani vienesi facia cu regimulu, sc6temu si noi din cuventarea, ce o tien6 dep. Julius Schindler urnat6riele:

La inceputu enumera tristele evenimente resbelice si depinge o ic6na de alte evenimente, caroru ascrise batali'a dela K6niggr6tz, care o considera c6 pe o consecintia a sistarei constitutiunii impriale. Se mai ocupa cu descoperirea raneloru casionate prin resbelulu din urma si de celea, pe care manipularea ministeriulu presentu le-au infiptu intregulu imperiu, despre a caroru vindecare nu elu, ci si unu medicu profundu contemplatoriu desper6sa. Dice, ca politic'a ministeriulu presentu se privesce c6 una, care vatema aduncu legile fundamentale, fiinduca prin ea au trecut c6 mediulocu juri-

dicu sil'a si volnici'a in dreptulu de statu alu Austriei. Ma dice, ca se pôte documentá, ca noi in Austri'a avemu dreptulu de statu turcescu ad. dreptulu volniciei (aici i-se strigá bravo!). De aci procede a invinui pre ministeriu, ca n'a esitu la lumina cu legi liberale. Schindler vorbesce mai incolo asia:

„Poterea de statu si fericirea Austriei au mersu totu calea racului. Cu pretensiunile timpului s'au jucatu, si au perdutu joculu. Dela 1848 se nevoi regimulu sub cele mai pipaite forme a deda pre popóre cu absolutismulu si a li lu veri in anima. Indata aparú absolutismulu in forma de statu patriarchala, dupa aceea intiepenitu de baionete si tunuri si urmatu de judeciele martiali cele fórte active, mai tardiu se veri sub coifusiorulu gendarmului, care erá atunci prepotinte prin viie si se sgaia in ólele de sorba ale agricultoriloru si in pocalele de bere ale oficialiloru (bravo!). Dupa aceea aparú in splendórea concordatului si se incercá a indreptá ochii civiloru de statu susu catra inaltime, cá se nu observese intre sine prescrierile cele crescatórie in cartile de dare si se nu bage de séma, ca bun'a starea poporului decade (bravo!). Mai tardiu se catiará de taliele cele rosii de fracu ale statuteloru Golochowskice, inse panur'a cea rosia erá putreda, se rupse, si absolutismulu cadiú la pamenta cá vai de elu, pentrucá éراسi se se scóle dupa aceea in vestmentulu patentei din Febr., si pentrucá se nu se pérda, cu preautiune cum e elu totodéuna, si a lúatu cu sine o arma, unu pumnariu bunu, pe §ulu 13 (din patenta de Febr.). Decate ori se vedea absolutismulu in periculu de mórte, portá elu grigia de aceea, cá se-i urmese constitutionalismulu in convingere, ca pana candu se va reculege, urmatoriulu lui va amblá preste tóte caile. Asia se stergea sudórea de anxietate a absolutismulu cu maram'a constitutionalismulu, si candu erá uscatu aruncá constitutionalismulu intre lepadaturi, rufele oele negre (ilaritate!). Catuva timpu erá absolutismulu ascuratu la constitutionalismu si dia multiamire pentru aceea i-a arsu cas'a pe elu (bravo!). Acést'a neadormita schimbare in politic'a regimeloru trecute o a caracterisatu adres'a in cuvinte catu se pôte de potrivite.“

„Acést'a clatinare a avutu cá urmare o impedecare infricosiaa a productiunei. Lucratoriulu muncesce cu multu mai bine intr'unu statu regulatu prin legi, decatu celu turburatu de mii de ingrigiari. Unu poporu, care nu scie in decursu de timpu mai indelungatu, déca e constitutionalu séu absolutisticu, déca depinde dela sabia ori dela legi, déca e eclesiasticu ori laicu, se tiene de economi'a populare ori de fiscalitate, déca e sub dualismu, centralismu ori federalismu, unu poporu, caru i se face declaratiune, ca adi e fiotiune ceea ce ori erá loge, unu poporu cá acesta perde in urma increderea in puterea s'a productiva, precum si curagiulu la lucru, si in urma pe ambele: si avere si curagiu (bravo!). Déca cugsta omenii, ca acuma e mai de lipsa decatu totodéuna a deschide tóte isvórele ajutatórie ale Austriei, apoi e una pretensiune drépta, a cere retragerea acestui ministeriu. Pusetiunea ce o luá ministrulu de statu, a fostu mai cu folosu decatu ceea a antecesiororu lui. In unele colóne diurnalistiche erá doveditu, cumca surceli din genuri antice si inalte sunt cu tóta deosebirea destoiuici a cuprinde posturile cele conducátorie, cá barbati de statu in Austri'a, fiinduca se bucura de o mare ne-dependintia materiala.

Eu nu sciu, cá inventatoriulu patentei de sistare (a constitutiunei) se fia adusu cu sene acést'a ne-dependintia esterna in otelulu seu ministerialu, e inse fórte probaveru, ca atunci, candu va esi afara din otelulu ministerialu o va duce cu sene (ad. vine golu si va merge incarcatu? — ilaritate). Se afla in Austri'a o lege nesistata: cá neci unu barbatu de statu se nu aiba mai mare salariu, decatu 8400 fl., inse suna cu totulu neoredebilu, ca cate s'au mai facutu la salariile celea mai inalte preste marginea legeri sustatórie. Ministeriulu cunoscea legea, si déca totusi si a mesuratu salaria asia mari, e dovada, ca facea contu pre libertate decontrola, pre unu absolutismu pururea duratoriu.

Intr'unirea mai multoru posturi in persón'a ministrului de statu, trebue se marturisimu, ca a fostu fórte prudenta si istétia. Déca d. e. ministrulu de statu emite o lege, care nelinistesce pre toti patriotii, atuncia referedia ministrulu de politic'a totu intr'aceea persón'a, ca poporulu e catu se pôte de multumitu. Candu

dupa pacea dela Prag'a, dupa batai'a dela Sadowa, s'a datu afara Austri'a din Germani'a, candu superb'a regina a Adriei (Itali'a) primi scrisórea de despartire, candu batujocuritorii politicei financiare a senatului imperialu isi sufulcá maneecele, cá se traga cu oleiu pre pres'a noteloru de statu, ministrulu de politic'a putea referá, ca elu a restauratu o Austri'a, precum nu se mai pomení neci odata; déoa Dlu ministru de statu vré se aiba vreunu reportu despre simtiementulu poporului, despre rezultatele politicei sale de sistare, afla elu acolo adeverulu nesulemenitu, nespoitu.

„E interesantu a cercetá, pre ce cale a venit ministeriulu acést'a la oficiu si pre care s'a sustienutu: si un'a si alt'a seu s'a intemplantu prin una din acele miscari retrograde feudale, precum s'au facutu mai multu decatu odata fata de larma, dar' seouru se facura in inaltimele din Austri'a, pre cari noi cesti de nascere de diosu cu greu le putem ajunge cu ochii. Austri'a in senatulu imperialu nu mai trebuia Dloru celoru ce venisera in ver'a an. 1865 la oarm'a statului; ei inae uitasera, cumca Austri'a loru nu are conditionile de sustare. Fiinduca absolutismulu cu premendele cele grase laice nu mai putea aflá locu in senatulu imperialu, asia turtira cas'a (senatului) in ruini. Coterie bine probate se ocupá cu restabilirea relatiuniloru sale financiare, se vorbiea despre aceea, ca Principele trebue se precépa a inchiaia pace cu ideele timpului seu si se inchiaia pace cu unii conducatori ai partitei nationale, cá cum ar re-presenta ideele aceste. Poporulu erá amutitu de spaima, se vedea ér' respinsu indereptu, vedea pe mortii cei socotea ca'su inmormentati de multu, esia afara cu pandi'a cadavreloru si cu punur'a momentaria si strigá plini de desperatiune: Ce mai totu vreau é.a si éراسi, mortii acestia? Poporulu erá descuragiatu, elu incepú a se indoi de cuvintele cele serbatoresci ale imperatului, si carnea cuventulu acést'a, ilu carnea dela Bud'a pana la ultimulu poporu slovenu, ilu carnea timbratu si netimbratu, ilu carnea pana candu se si rupea. Intru croirea privilegiiloru civiloru posedu virtuositate ómenii nostri de statu, cu neci o problema nu voru fi mai curundu gata, decatu cu outropirea unei constitutiuni.

„In anulu 1865 ne aflámu in posesiunea unei libertati date de bunavóie, noi ne tienu-ramu tare de acést'a lege, si pentru legalitatea nóstra ne premisera, ponendane tutori pe noi popórele minorene (fórte bine!). Se nu invinuium pe poporu, ca a suferitu tóte cu tacerea, totu ce erá legalminte cu potintia se facú, dar' diu-aintea unei revolutiuni se retragu popórele Austriei, nu pentru aceea, ca revolutiunile sunt mai costisétoria, ci din alte temeieri, care stau cu multu mai pre susu si su mai importanti. Representanti comunali s'au intr'unitu spre a midioloci reintroducerea de stari constitutionalu, dar' ministrulu de statu le dede respinsu, ca acést'a ar' fi numai o parere privata a unoru singuratici (bravo!). Astfelu de politica cerne ministeriulu sistativu, ceea cei convinelui, aceea au facutu representantiele, ce nui convine, aceea vine numai dela una persón'a. Déca chiaru ministrulu de statu nu sciea, ca parerea consiliului comunalu din Vien'a e parerea poporului, ministrulu de politic'a (totu acea persón'a) ar fi trebuitu se scie, (ilaritate), ca milióne de locuitori cugeta totu asemene, si ea nu parerea Clam-iloru si Thun-iloru si ertatime, déca eu numele slavu, ce am alu pomení acum, nu lu voiu pronuncia bine, a Bleiweis-iloru (ilaritate) sunt cele detatórie de tonu. Déca D. min. de politic'a nu scie acést'a, pentru ce baga 'n punga salariulu unui ministru de politic'a? (Va urmá.)

Prag'a 27 Nov. 1866.

Pre la noi se speréza scaimbari mari in privintia reconstituerei imperiului. Unii voliescu a crede, ca regimulu cu inceputulu anulou nou se va dechiará pentru óresioare sistema; adica, va anuncia centralismu, dualismu, ori federalismu, de nu cumva o compusetiune din dóne sisteme; acést'a e mai probabila, parte cá se indestuésca in catuva pre mai multi (?), parte inse pentru cá regimulu se aiba unu campu mai liberu de activitate. Asia pre lunga sistem'a dualistica — de care se ferésca bunulu Ddiu si pre puulu de sierpe! — ar mai adauge si o dosa de centralismu. Deci provisoriulu din Septembrie s'ar paré a se apropiá de

finitu. E de insemnatu inse, ca pertractarile dieteloru translaitane (dela Dvóstra cislaitane) voru avé mare influentia, si multu va depinde dela acestea, si pana candu nu se voru descurcá acolo lucrurile cu corón'a lui Stefanu, dincóce de Lait'a voru mai tandali lucrulu, cá si pana acum; deci pre la noi neci ca se speréza striformari, pana ce se va face iniciativ'a in partea ostic'a a imperiului.

Unii afirméza, ca regimulu va fi consecente pre lunga pretensiunea s'a, facia cu diet'a ungurésca, cá si acést'a se primésca cauzele financiale, militari si comerciali, cá comune imperiului intregu; lucru pré firescu! —

Se dice, ca bar. Beust ar voli a infintia o corporatiune reprezentativa, in care se fia representate tóte tierile de dincóce de Lait'a, chiaru si in contra voliei locuitoriloru slavi; ma spre acést'a e aplecatu intregu senatulu ministeriale, inse vor aseptá pana ce se va dechiará in Ungari'a a luá parte la corpor. asta, séu mai bine: „Reichsrath“. . . . Din aceste simptome se vede, ca impaciuirea regimulu cu popórele, cu asta ocaziune pre calea intreprinsa, chiaru atatu de pucinu e segura de unu rezultatu bunu, pre catu e segura nai'a, care se afla amenintata de viscole si furtune nemicitórie in midiloolu oceanului, — de portulu doritu!

Si ce facu ochii intre astufeliu de impregiari? Toti su-convinsi, ca ministrulu Beust nu e partinitoriulu federalistiloru! Diurnalistic'a cehésca provóca pre compatiunii sei, se fia atenti si canti, si se astepte decisiuni mai chiare si mai determinatórie, si numai dupa aceea se dè pre facia stimulatiunea loru politica. — „Politik“ dice: „Si regimulu provisoriu si are metamorfozele sale, si numai inaintea unui regimu cá acést'a stamu noi astadi. Boemi'a, care atatu de usioru se conturba in bunastarea s'a si atatu de desu e supusa certeloru, cari se tragu dela ur'a latiuale, — deve se fia bine pregatita spre a intempiná ori si ce venitoriu. — Persóne-su in Austri'a numai umbre, de si a-le ministriloru, o scaimbare a acestor'a e nu mai unu jocu prin sperarea si amagirea nóstra. Derepturele nóstre liberali inse, pana atunci le vomu pretende, pana candu tristele agitatiuni nationali voru face locu unei ordine garantatórie a lucruriloru. Acést'a ne e tient'a, acést'a e stéu'a lucitória in scaimbarile cele mai confuse, care avemu a le intempiná in venitoriu!“

Ti-salta anim'a de bucuria, vediendu pre tóte nationalitatile cu puteri unite a se luptá, pentru recastigarea drepturiloru sante si a vietii loru politice! — Ti-salta dicu, anim'a de bucuria vediendu, ca cointielegere buna domnesce intre tóte popórele slavice, cum isi comunica fruntasii croatoru, poloni, serbi, slavaci si ruteni, parerile cu capii cehiloru si vice versa, cum isi descoperu dorerile unii la altii, si toti pare ca-su insuflati de unu si același spiritulu, lucrera neobositi pentru binele elementului loru!

Auditi fratiloru romani!! — Dar' romanii nostrii — dorete! si ér' dorete! pana la anima! — se pare ca nu se potu intielege fratiesce? si pentru ce óre? Pentruca totodéun'a, candu bun'a intielegere intre frati si filii aceliasii mame s'ar iradeciná mai tare, vine cate unu verme busumflatu si reutatosu, fara frioa de Ddiu, fara semtiri oneste, se furisétza la radecinele plantei crude, si rode fara crutiare, volindu a nemioi radecinele plantei datatorie de viétia! „Quousque tandem abutere . . . patientia nostra?“

Nu desperá inse scumpa natiune, ca multe ai suferitu, si din tóte a-i scapatu fara de a te nimici! Nebunu s'ar poté numi acel'a, care crede, ca poporulu séu natiunea ar fi in discordia preste totu luata, de óra-ce intre poporu domnesce concordia cea mai buna; numai catu se afla cate unu verme arrogantu, care rode fara crutiare la radecinele esistintiei nationali; care verme déca voliesci a'lu cunosce, cá se te scii aperá de elu, fii buna scumpa natiune si frundieresce istoria, — nu'mi pasa — cea naturale ori a patriei tale (1848—9), si indata ve-i sci de ce ai a te padi; scii cum diceau strabunii: „ex ungue leonem“. — Si se speramu, ca . . .

„De n'a peritu Romanulu, candu trei se oblegara, Prin bule rusinóse cu negru juramentu, Se-lu tiena in sclavia a duce dile-amare Lipsitu precum de drepturi, asia si de pamentu! Acum, candu cart'a nóua pre toti i face frati Voi singuri se ve teme-ti ca ve-ti fi lépedati?“

Studiu constituțional.

De A. Papiu Ilarianu.

II.

Dupa ce vedeamu asupra cui cade tota raspunderea guvernarii si administrarii statului, urmeza se vedemu, care sunt faptele pentru care unu ministru pote fi trasu la raspundere.

Scopula institutiei responsabilitatii ministeriale, este ca tocmele statului, constitutiunea si legile, precum si interesele statului, se remana neatinsse. Priu urmare, ministrii sunt in generale raspundatori de veri-ce calcare a constitutiunii si a legilor, precum si de vatamarea intereselor statului.

Conventiunea i facea raspundatori de violarea legilor si mai alesu de ori ce risipa a banilor publici. Ei erau supusi totu judecatii inaltei curti. Actiunea putea fi provocata de Domnu seu de adunare.

Era constitutiunea actuale se marginesce a stabili in termini generali, ca fiicare din adunari, precum si Domnulu au dreptulu de a acusa pe ministri si a i tramite inaintea curti de casatiune si de justitia, care singura este in dreptu a-i judeca, afara de cele ce se voru statua prin legi in ceea ce priveste exercitiulu actiunii civile a partii lasate si in ceea ce priveste crimele si delictete comise de ministri afara din exercitiulu functiunii lor. Mai adangemu ca, pana la una lege speciale, curtea va ave putere de a caracteriza delictulu si a determina pedeps'a, se intielege, intru catu delictulu si pedeps'a n'aru fi anume prevedute de legea comuna.

Prim'a chestiune ce se presenta e, cari sunt faptele ministrilor, pentru care au pute fi acuzati si pana ce casurile de responsabilitate aru fi determinate prin legea speciale ce se promite, de ore ce constitutiunea prevede acuzatiunea si modulu judecatii lor si pana la acea lege?

Deosebirea importante intre conventiune si constitutiune e, ca conventiunea determina in termini generali insusi casurile de responsabilitate; violare de legi, si risipa de bani; era constitutiunea se marginesce a constata numai dreptulu acuzatiunii si alu judecatii, daru nu si obiectulu, asteptamu inse actiunea civile a partii lasate, si delictete comise afara din exercitiulu functiunii. Asia in catu, deca conventiunea ar eta pentru ce putea fi dati ministrii in judecata, constitutiunea ar eta numai aceea, pentru ce nu potu fi trasi in judecat'a curti.

Chiar' pentru acest'a, e evidente, ca pana la una lege speciale, constitutiunea e mai larga in privirea judecatii politice; ca-ci, deca dupa conventiune, ministrulu nu putea fi acuzatu de oatu pentru calcare de legi si pentru risipa de bani publici; dupa constitutiune, adunarile la noi, intocmai ca in Engliter'a, prin nimicu n'ar fi impedeate de a-i acusa, si curtea de a-i judeca, si pentru una fapta, prin care, fara a se viola vre una lege si fara a se fi risipitu vre-unu banu, s'ar fi atinsu onorea principelui si binele statului; de ore-ce numai actiunea civile a partii lasate si delictete afara din exercitiulu functiunii sunt exceptate.

Cu unu ouventu: pana la una lege speciale, dreptulu Domnului si alu adunarilor de a acusa si dreptulu curti de a judeca, este una inalta putere discretiunara, data lor prin legea fundamentale a tierii.

Una lege prezentata la cea d'anteiu sesiune va determina casurile de responsabilitate, dice constitutiunea. Multe constitutiuni au promis asemena lege; daru promisiunea noairi nu s'a pututu implini, de si bunavointia nu totdeun'a a lipsitu. Incercarile din Franci'a sub Carolu X. si L. Filipu, mai multu sunt interesanti spre a invederá ne'nvins'a dificultate de a specifica casurile de responsabilitate ministeriale. Inca la anulu 1830, observa comete Bastardu, reportele comisiunii insarcinate cu instructiunea procesului ministrilor lui Carolu X., ca „promisiunea chartei dela 1814, a fostu una temeritate, pentru ca de abia sta in puterea legitimitatului a specifica seu defini de mai inainte tote faptele prin cari unu ministru pote se compromita independenti'a seu constitutiunea unei tieri.”

Si se notamu bine, ca reportorul conformu chartei dela 1814 avea in vedere numai independenti'a si constitutiunea tierii, numai tradarea: cu catu dificultatea trebuie se fia mai mare, mai neinvinsa de a specifica tota mas'a casurilor de responsabilitate, dupa una consti-

tutiune care, ca a nostra, face pe ministri responsabili in generale, adica de tote faptele si gresielele cari atingu constitutiunea, legile seu interesele statului.

Pentru aceea, felicitamu constitutiunea, ca prevediendu pote asemeni dificultati, urma esemplulu Belgiei, si fara a specifica casurile de responsabilitate, nici pedepsele aplicabili ministrilor, nu se indoia determina numai in termini generali, daru precisi, pana unde se intinde dreptulu acuzatiunii ministrilor si pana unde dreptulu curti de a-i pedepsi. Autoritati atatu de inalte, ca puterea executiva si legiutore, ci cea mai inalta putere judeciara a tierii, ori-cum, mai greu voru fi espuse arbitrariulu cu acestu dreptu intinsu, daru prevediandu, de catu cu una lege speciale, ca aceea ce era se se facea in Franci'a pe la 1835—36, candu tote casurile de responsabilitate voia se le reduca la aceste trei: tradare, concusiune si prevaricatiune, fortiandu intr'unu modu precariu, logicu, si totusi incomplectu, intielesulu comunu si legale alu acestoru termini de limba. Si nu trebuie se perdemu din vedere, ca una definitiune incomplecta aru trage dupa sine impunitatea.

In astfelu de impregiurari e neaperatu pentru noi, de a deduce casurile de responsabilitate ministeriale, din fiintia, natur'a si scopula institutiei conformu literii si conforma spiritului constitutiunii, a legilor si a binelui si intereselor statului, acestea sunt scopula institutiei responsabilitatii ministeriale.

De aci nu e greu a deduce si a intielege delictete ministeriale.

Loculu anteiu intre aceste ocupa violarea constitutiunii, legea fundamentale a statului.

Dupa constitutiunea nostra nu se pote face vr'una deosebire:

1. Intre resturnarea in totulu si intre violarea fia si macar a unui singuru punctu din constitutiune. Delictu e si intr'unu casu si intr'altulu, deosebirea e numai in gravitatea lui.

2. Nici intre violari mai mari seu mai mici ale constitutiunii. Tote violarile de constitutiune sunt delictete; tote sunt importanti, pentru ca tote viola unu dreptu, si tote potu se creeze rele precedente. Numai candu tote drepturile, fia si catu de mici in apartintia voru fi aperate, numai atunci voru fi sigure si cele mari.

3. Pucinu importa deca violarea legii constituionale ar fi seu nu pedepsita prin codicele penale, ca-ci in casu de a nu fi prevediuta fapta si pedeps'a in acestu codice destinatu a reprima delictete cetatienilor, constitutiunea prevede pedeps'a in generale pentru tote delictete ministeriale, ea investesce pe curte cu unu dreptu, de si discretiunaru, daru marginitu de a determina pedeps'a. Priu urmare, la noi, ministrulu sciindu de mai nainte, ca fapta e delictu, ca acestu delictu se pedepsece, se va putea plange de arbitrariu, ca Strafford la englesi.

4. De asemena pucinu importa deca fapta neconstituionale e ordonata de Domnu seu nu, ca deca e ordonata, ministrulu devine responsabil prin contra-semnarea s'a; deca nu e ordonata, si vine dela elu insusi ministrulu, elu e responsabil de tote faptele comise in exercitiulu functiunii sale.

5. Ministrulu e responsabil nu numai de ale sale, daru si de faptele neconstituionale ale sub-ordinatilor sei intru catu trebuie si putea se le impedece.

6. Pucinu importa deca fapta ministrului e una violare positiva seu una culpabile ne-n-deplinire a legii constituionale. Pentru aceea neexecutarea unei legi, precum nestringerea dailor si alte asemeni, este totu asia violare de constitutiune, ca si stringerea unei dari ne-votate.

7. Violare de constitutiune sunt nu numai insasi constitutiunea si articolele ei, daru tote legile relative la constitutiune (se se vedea, de esemplu, art. 6 din constit.); cu deosebire calcare a legii finantiare, crearea ilegala si cheltuirea nejustificata de credite, sunt violare de constitutiune, pentru ca viola unulu din cele mai mari drepturi constituionale ale adunarii, dreptulu de a vota bugetulu statului.

8. Se nasce intrebare, deca ministrulu s'ar pute tramite in judecat'a inaltei curti pentru una violare de constitutiune ce s'ar pretinde a fi comisu afara din exercitiulu functiunii ministeriale? In faptu e pre greu a face acesta deosebire; in totu casulu presumpsiunea ar fi oa a abusatulu de puterea s'a ministeriale. Una lege speciale n'ar trebui se face vr'una deosebire, ci

pentru veri-ce fapta neconstituionale comisa de ministru chiar' si afara de exercitiulu functiunii, ar trebui se lu deolare justitiabile de inalt'a curte: numai acosta curte e adeveratulu tribunalu politicu alu ministrilor, numai ea are pedepse neprevedute in legea comuna, ei numai e incredintata pazá judeciara a constitutiunii in contra ministrilor, nici unu altu tribunalu n'ar pute presentá garantie de adjunsu in judecat'a unui ministru pentru una violare de constitutiune.

A dou'a categoria de delictete ministeriale sunt calcare de lege in generale, in exercitiulu functiunii de ministru.

Prin urmare, sunt responsabili ministrii de veri-ce ilegalitate, de veri-ce abusu alu puterii lor de ministri, chiar' deca fapta ilegale seu abuserile de putere nu s'ar pute considerá dreptu violare de constitutiune.

Parerea lui Benjamin Constant, ca una fapta de totu ilegale a ministrului nu s'ar pute privi deoatu ca una fapta privata de competenti'a instantielor ordinare, e de multu combatuta; ca ci in adeveru, ori catu fapta ministrului ar fi afara din lege si afara din competenti'a s'a, din momentul ce o a comisu ca ministru, nu mai e fapta unui particularu, ci e unu adeveratu abusu de putere ministeriale.

Alu treilea ministrulu e datoru a administra nu numai conformu constitutiunii si legilor, daru totdeuna data astfelu, ca onorea, binele si interesele statului se nu sufer.

Prin urmare, constitutiunea nostra prin nimica nu impedece tragerea ministrilor in judecata si pentru vatamarea intereselor statului. Se face acest'a in Engliter'a.

Cauta inse a recunosece ca, adese ori nimicu n'ar pute fi mai vagu decatu acuzatiunea de asemeni delictu, nimicu mai greu de caracterisatu, mai greu de probatu. Cu tote acestea credemu ca unii autori, ca Mohl si altii, mergu pre departe cerendu ca acestu delictu se nu figureze de locu in legile de responsabilitate ministeriale.

In fine, nu numai celu ce a comisu delictulu, daru si ministrulu ce l'a consiliatu e raspunditoru. Adezea ori casulu s'a infacisiatu in Engliter'a unde ministrulu fu acuzatu pentru consiliulu ilegale datu regelui.

Eta delictete ministeriale in generale.

In speciale:

Ministrulu de justitia aru pute comite delictete in administratiunea justitiei. Ca-ci, deca independenti'a puterii judecatoriesei, redica multu din responsabilitatea s'a, inse totdeunadata i impune sacr'a datorita de a nu se amestica in tractarea si decisiunea proceselor. Unu astfelu de amesticu, aru fi unu delictu. De asemena aru pute se cadia la raspundere, impedeandu cursulu justitiei prin neocompunerea judecatorilor, numindu judecatori contra legii de admisibilitate, scotiendu-i in contra legii, nedandu in judecata pe culpabili etc.

Ministrulu de interne, violandu drepturile fundamentale ale cetatienilor, precum libertatea individuale seu libertatea alegerilor etc.

Grea e responsabilitatea ministrului de finante, deca scote dari neincuviintiate, au deca nu stringe cele incuviintiate, ca-ci prin acestu din urma delictu, tota administratiunea statului ar pute se sufer.

De asemena si ceilalti ministri.

De aci urmeza, ca solidarietatea politica a membrilor unui ministeriu constituionale nu implica nici decum solidaritatea si in cele penale, ei sunt solidari ministri, atatu la pedepsa catu si la despagubire, numai pentru faptele la cari impreuna au luat parte, inchaiandu, de esemplu, diurnale in consiliu de ministri, si subscriindu-le. Daru nu s'aru pute acusa ministrulu, care n'a consimtitu nici a participatu la fapta neconstituionale seu ilegale, — seu pentru ca era de alta opiniune, seu pentru ca era absentu, ori pentru ca nu se cerea invoirea s'a. Singur'a impregiurare, ca a remasu in ministeru, ar pute bine se'i atraga una imputatiune morale seu politica, daru n'aru pute dá locu la una acuzatiune inaintea judecatii, (Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. (Atheneulu romanu.) Joi ser'a, 17/29 Nov. s'a tenuu solemnitatea de deschidere a atheneului romanu, anuntiata prin acosta foia Duminec'a trecuta.

Mari'a S'a Domnitorulu, Eminentia S'a mi-

tropolitulu primatu, d. ministru alu instructiunii publice, si unu publicu alesu si numerosu de femee si barbati, asistá la acésta solemnitate, unde, o constatamu cu fericire, se dede dovada despre aventulu ce in curendu are se'si iè literatur'a, artile si sciintiele, si la noi, incuragiate priu presentia Mariei Sale Domnitoriulu la solemnitatea acestei institutiuni creata sub ministeriulu dlui Nicolae Cretiulescu, si de catra publicu a carui amóre se vede crescundu pentru desvoltarea si prosperarea culturai romane.

Interesulu si impatiencia totor'a la reinceperea lecturorulu de sér'a atatu de placute si folositoare, se vedu inca si din grab'a, cu care invitatii fura adunati, astfelu, ca cu una óra mai nainte de óra inceperii solemnitatii sal'a érá mai plina.

La 8 óre Mari'a S'a Domnitoriulu intra in sala in intonarile unui imnu cantatu de catra corulu de musica vocale alu desfiintiatulu conservatoriu de musica si declamatiune, si in uralele salei intregu. Mari'a S'a intra precedatu de presedintele d. Scarlatu Rosetti pana la loculu destinatu M. Sale, unde i presenta unu buohetu.

D. Aurelianu, unulu dintre membrii atheneului, citi una dare de séma despre lucrarile atheneului romanu, in care se facu istoriculu creatiunii atheneului, fara a se spune, ca creatórele acestui atheneu fú ministru Cretiulescu si in siru se facu una espunere pe scurtu despre lucrarile membrilor sei.

Dupa acést'a unu concertu de piano, de violina si de violoncelu fú esecutata admirabila de catra dn'a Riureanu, d. Voinescu (junele) si d. Petrescu. Junele d. Balabanu delecta urechii'a publicii prin u ariaba romana cantata de dlui cu una voce putinte.

Mai multe persóne continuara concertulu.

Apoi d. Bacaloglu esplicá si facu cateva productiuni de fisica, si arata progresulu la care a ajunsu sciintia acést'a.

Concertulu reincepu, si M. S'a Domnitoriulu parasi sal'a, petrecutu érási de presedintele d. Scarlatu Rosetti si de membrii atheneului.

D. V. A. Urechia, surprinse publiculu cu cuvintele pline de amaratiune: Poesia a muritu! domneloru si domniloru! poesia a muritu!!! si asupra acestor'a declama una critica severa pe unu tonu lamentatoru, aminti numele a cativa din vechii poeti ai nostri: Heliade Negruzzi, Alecsandrescu, Alecsandru, Bolintinenu, spuse ce faceau mai inainte si ce facu astadi, si termina cu acestea ca: „Poesia n'au muritu pe catu timpu va mai trai unu singuru romanu!” si reciti cateva poesie ale juniloru poeti: reposatulu Deparatianu, Nicolescu etc.

D. Stanescu inchiaia solemnitatea print' una espunere asupra lucrariloru de arte: pictura, arhitectura, etc. insirandu diferitele opere ale artistiloru romani, intre cari d. Aman ale carui opere se urca la numerulu de 200 bucati

Publiculu aplauda la tote acestea cu una viu'a satisfactiune, si se retrase cu bucuria, ca lecturele publice au se incepa curenda dupa programa. (Tromp.)

Varietati.

— Din prinsóra comitensa in Deva fugi in 16 Nov. unu criminalu periculosu dimpeuna cu férale cu numele Georg Moldovan alias Julius Bathori, — Josef Lázár, Georg Bosi de 24 ani insuratu, tata de 5 prunci, de rel. gr. n. unita, looulu si-lu da candu Hatiegu, candu Alb'a Iulia, Székely-Udvarhely; cam de comunu se da candu de carausiu, candu apare ca mesariu, speculantu, teatralistu, desertatu si si cá preotu romanescu. Se'lu ochimu, dar' de va fi unu tagadau, — ateistu. —

— Coler'a in Ungari'a s'a latitu preste 45 comitate, 4 districte si 38 cetati libere. Din tota sum'a celoru atacati de colera dela 21—28 Nov., care fú la 14,751, se vindecara 6706; 2677 se afia suptu cura si au muritu 5368. Infricosiatu e numerulu celoru de colera in Ungari'a, de candu incepú epidemia acolo, care e la 65,800 afara de cei ce se mai afia bolnavi 2677. Se bolnavisera inse 144.612. —

— (Crancenianu mai audita.) In Rechnitz, in comitatulu Castriferu in Ungari'a catra Lat'a, unu individu omori 4 copii si luan-

dule animele le manca asia in stare cruda, fiinduca credea in superstitiunea s'a, oa déca va manca 7 animi de copii nevinovati, elu se va poté face nevediatu. Criminalulu antropofagu se descoperi si se arunca in temnitia pana a nu'si implini intregu propusulu. —

Din Roman. 23. Unu compartimentu alu spitalulu Coltiea in Bucuresci, in care se coprindeau salele de disectiuni si autopsia, cabinetulu dlui doctore Copernitzki, in care érá una multime de piese fórte frumoase preparate pentru Museu, Amphiteatrulu, etc. au arsu cu totu in nóptea trecuta. Nu se scie caus'a acestui incendiu, din norocire acestu compartimentu érá asicurat. —

— Fabric'a de prafu dela Targusioru (langa Ploiesci) in Romani'a, cum scrie „Rom.“, este in ajunulu de a luá o desvoltare mare, proporcionatu cu nevoile nóstre de astadi. O comisiune compusa de daii Herkt, locotenentu colonelu de artilerie, Dabija, capitanu de artilerie, Berendeiu, capitanu de geniu, Arion, capitanu de artilerie si Iorcénu, ingineru civilu, fusese chiamata a se pronuncia asupra planulu acestei fabrici menita a dá 100.000 oilograme prafu pe anu, lucratu de D. Berthon, ingineru militaru. Intr'acést'a luandu-se dreptu motoru aburulu, si comisi'a opinandu, ca motorulu-apa, trasu din Prahova, ar putea costá mai puocinu, una noua comisiune a fostu numita, care se mérga pe teremu se studiasse lucrarile ce sunt de facutu, spre a se putea intrebuintia in fabricarea prafulu motorulu-apa, si déca cheltuelele ce acesteia necesita, in adeveri sunt mai mici, si beneficiulu totu acela. Comisiunea acést'a, care a si plecatu la Targusioru, se compune din duii Dabija, capitanu de artilerie Peiu, capitanu de geniu, Pastia, locotenentu de artilerie si Iorcénu, ingineru civilu. —

— Pusc'a Peabody. In urmare unu ordinu alu secretariulu de statu pentru afacerile resboiului, in Statele-Unite din Americ'a, s'a adunatu o comisiune suptu presedintia maiorulu de artilerie Laidley, si compusa de mai multi oficeri de diferite arme, spre a examina, care ar putea fi mai bunu sistemulu de aplicatu pusceloru si carabineloru americane spre a se striformá, cá se se póta incarca prin fundu, cu mai multa inlesnire si precisiune. Reportulu comisiunei fú celu urmatoru:

Aprópe 65 de sisteme de pusci incarcandu-se prin fundu, fura prezentate comisiunei, spre a se examina. Ori cine presentá o pusca trebuia s'o desface, se dea esplicatiune detaliate asupra mecanismulu si constructiunei fiacare particelu in parta, si in cele din urma trebuia se dea cateva focuri cu dins'a si apoi arm'a remanea la comisiune, spre a se examina in definitivu. Pusci alese cu modulu acést'a, fura supuse la diferite incercari. Ele fura espuse 10 díle la tote intemperiele stagiunei si in fiacare di stropite cu apa. In decursulu acést'a de timpu, a ninsu adesea si puscele se acopereau de ghiatia; cu tote acestea ele resistara la acésta experientia grava, la a fl-a di, candu dint' o temperatura fórte calda, se trecú intr' alt'a fórte rece si uscata. Aci cateva presentare óre-care dificultati in descarcare. Se alesera numai 4 din tote, care fura experimentate cu incarcari de 60 grane, care fura experimentate cu incarcari de greutate de 450 grane; rezultatele au fostu favorabile. Se incarcara apoi cu 80 grane de prafu si 4 glontie; de asta data una plesni, dóua fura puse afara din servitiu si numai pusc'a Peapody resista, care se mai raseru focuri cu 80 grane prafu si 5 glontie, si in fine cu 90 grane prafu si 6 proiectile. S'au facutu in urma experientie cu acésta arma, dandu-se focuri cu una incarcatura ordinaria si a datu totu aceleasi bune rezultate.

In consecintia acestora, comisiunea declara ca sistemulu de preferitu pentru reductiunea pusceloru Springfield, — adoptate astadi in armat'a americana — este acelu Peapody, mai alesu ca cu acésta se póte trage, in mediu, 20 focuri pe minutu. (Luptatorulu.)

— Domnule Hajden! Eri, amu cititu tintiaru dvóstra din „Calendariulu pentru toti“, si m'amu manatu fórte.

Respundeti mi ve rogu, I-iu care istoricu s'au geografu supra-numesce pe Macedono-Romani tintiaru, afara de anonimulu din an. 1823? Nici unulu!! Alu II-lea. Carui autoru Romanu

seriosu i-a plesnit in capu se'si bata jocu de fratii sei dé peste Dunare, Macedono-Romani si Romani, Aureliani, supra-numindui Tintiaru? „Rom.“ D. Cosacovici.

Novissimu. Telegrama. Vien'a 5 Dec. „Wiener Abendpost“ adoe din funtana secura urmatóri'a scire din Compiègne: Napoleone impartasi ambasadorelui austriacu, cumca Bazaine a primitu insarcinarile, cá in casu de retragere se tractese pe legionarii austriaci in Mecsicu intocma cá pe trupele franceze, si doritoriloru de a se reintórcce se le asecuree reintórcere libera in patria.

Pest'a 5 Dec. Pentru Deák vorbescu: Bela Perczel, Dettrich, Ioane Gál, Gajzago, Hosszu; pentru propunerea lui Tisza: Halász, Csiky, Bonis, Ivanka, Stefanu Perczel, Ragalyi, Szilady. Ceialalti vorbitori prenotati din drépta centrulu abdicu dela cuventu. Mane pe semne va urmá votisarea. (H. Ztg.)

Pest'a 5 Dec. La desbaterea de astadi luara parte 14 vorbitori. Dintre deputatii transilvaneni vorbira: Ioane Gál, Gajzago, Hosszu pentru Deák. Mane va fi votisarea.

Pest'a 6 Dec. Tisza si Deák tienura adi cuventari de inchiaierea desbateriloru. Propusetiunea lui Tisza se rieptá, é' a lui Deák, mai favoritoria pentru aplanare se primi cu mare maioritata, dupa ce cuventarea lui fú primita cu entusiasmu.

Pest'a 7 Dec. Cu tota maioritata propunerii lui Deák totusi se facu o contrademstratiune cu unu conductu de tortie pentru Tisza. —

Nr. 2022/civ.

2-3

Edictu.

Din partea subscrisei sedria se aduce la publica cunosciintia, cumca Clara Bachner maritata dupa Egri Antal postitia in Tihuti'a au muritu in 22 Sept. 1866 cu lasarea unei dispusetiuni ulterioare.

De óre ce nu se scie, ca aflase la viétu'a séu nu, si unde se afla Egri Antal pana in terminu de unu anu, de astadi incepundu, se se insinue si se'si de dechiaratiunea de ereditate la acesta sedrie, ca din contra se va pertractá averea ereditaria cu eredi, ce s'au insinuat, si cu curatorele ce s'au pusu peste Egri Antal in persón'a Domnului c. r. locotenente primariu in pensione Iacobi Rinzisiu.

Presedintele Lucchi m. p.

Din siedintia sedriei generale a districtulu.

Naseudu in 21 Novembre 1866.

Pavelu m. p.

Cetiti ve rogu!

Subscris'a si iea voi'a a anucia onoratulu publicu, ca s'a reintorsu din Bucuresci, si invitá pre unu interesati cá se-i incredintie catu se póte de multe lucruri din sfer'a modei, trage inse atentiunea si la aceea, ca dinsa foconésa palarielule cele de filtru dupa modele cele mai nóue si ca penele de ornamentu le colorésa, le infrumsetiadia si le incretiesce catu se póte mai frumosu. Dinsa asecura, ca va face cele mai reale servitii pre lunga pretiurile cele mai moderate.

Katarina Adleff din Bucuresci.

Locuintia in Brasiovulu vechiu Nr. 617 din diosu de otelulu „la pomulu verde“.

Cursurile la bursa in 7. Dec. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 12 cr. v.
Augsburg	—	—	127 „ 75 „
London	—	—	129 „ — „
Imprumutulu nationalu	—	—	58 „ 85 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	66 „ 75 „
Actiile bancului	—	—	713 „ — „
„ creditulu	—	—	151 „ 80 „

Obligatiile desarcinarii pamentulu in 30. Nov. 1866:

Bani 66. — — Marfa 66.50

Se deschide prenumeratiune pe an. 1867, la acésta fóia intocma, cá si pana acum. DD. cu creditele, sunt rogati se nu mai amane a tramite banii. —